

CENTRUM ORÁLNÍ HISTORIE

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.

Vlašská 9, 118 00 Praha 1

Tel: 257 286 358, E-mail: coh@usd.cas.cz

WWW: <http://www.coh.usd.cas.cz>

BADATELSKÝ ŘÁD

1)

Tento řád upravuje podmínky pro využívání elektronické verze rozhovorů uložených v Digitálních sbírkách Centra orální historie při Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, v. v. i. (dále jen „Digitální sbírky“), které byly vytvořeny pro vědecké, studijní a vzdělávací účely badatelů z řad akademické a vědecké obce.

2)

Digitálními sbírkami se pro účely tohoto řádu rozumí webové rozhraní dostupné na <http://www.coh.usd.cas.cz/badatelna>, které je zpřístupněno badateli na základě vyplnění badatelského listu (viz. *Příloha č. 1* tohoto řádu).

3)

Posláním Digitálních sbírek je poskytnout prostor pro sdílení sbírek rozhovorů, které byly pořízeny primárně za vědeckým účelem (tj. studie, grantové projekty, vysokoškolské práce apod.) v souladu s metodologickými a etickými pravidly orálně-historického výzkumu.

4)

Badatelem se pro účely tohoto řádu rozumí fyzická osoba z řad akademické či vědecké obce, která má institucionální podporu (tj. výzkumný či pedagogický pracovník, student, zaměstnanec archivu či muzea apod.). Digitální sbírky nejsou primárně určeny zájemcům z řad široké laické veřejnosti.

5)

Správce Digitálních sbírek si vyhrazuje právo ve výjimečných případech a se souhlasem vedoucího Centra orální historie umožnit přístup do sbírek i badatelům z řad laické veřejnosti bez institucionální podpory a zaměstnancům státní správy, pokud náležitě doloží a vymezí účel nahlížení, a pokud tento účel nebude v rozporu se souhlasem pamětníků.

6)

Badatel zaregistrovaný v rozhraní Digitálních sbírek se zavazuje řídit se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů, dodržovat zásady prohlášení v badatelském listu, etický kodex České asociace orální historie a respektovat pokyny správce Digitálních sbírek.

7)

Na základě vyplněného badatelského listu bude badateli nejpozději do 14 kalendářních dnů po obdržení jeho žádosti zřízen elektronický profil a dočasně zpřístupněna sbírka rozhovorů dle jeho požadavku. Přihlašovací údaje (jméno a heslo) obdrží badatel elektronicky na e-mailovou adresu uvedenou v badatelském listu.

8)

Přihlašovací údaje jsou nepřenosné a badatel je povinen uchovávat je v tajnosti. V případě ztráty nebo náhodného vyzrazení hesla je badatel povinen neprodleně informovat o této skutečnosti správce Digitálních sbírek, který mu vystaví heslo nové. V případě opakované ztráty hesla může být badateli přístup ke sbírkám odepřen.

9)

Přístup do sbírky rozhovorů je časově omezen na dobu 6 měsíců od prvního přihlášení do dané sbírky. Po uplynutí této lhůty je přístup do sbírky badateli odebrán. Elektronický profil badatele však zůstává nadále aktivní. Pro opětovný přístup do sbírky je třeba znovu vyplnit badatelský list.

10)

Zpřístupnění více sbírek jednomu badateli současně je možné pouze v ojedinělých případech a na základě náležitého zdůvodnění v badatelském listu. Správce Digitálních sbírek si vyhrazuje právo takovou žádost v případě pochybností zamítnout, popř. zpřístupnit pouze vybrané rozhovory z požadované sbírky, u nichž badatel prokáže přímou souvislost s účelem nahlížení.

11)

V Digitálních sbírkách jsou primárně zveřejňovány přepisy rozhovorů. Originální zvuková nahrávka je zveřejněna pouze v případě, kdy není dostupný přepis rozhovoru. Správce Digitálních sbírek na požádání badatele zveřejní požadovanou zvukovou nahrávku, pokud to není v rozporu s požadavky poskytovatele sbírky či souhlasem (smlouvou) konkrétního pamětníka (narátora).

12)

Informace získané ze sbírky rozhovorů se badatel zavazuje využít jen k účelu uvedenému v badatelském listu a vždy s ohledem na ustanovení uvedená v poskytnutých souhlasech (či smlouvách) pamětníků (narátorů) a v souladu s etickým kodexem České asociace orální historie (viz. *Příloha č. 2* tohoto řádu).

13)

V případě využití informací získaných ze sbírky rozhovorů či jejich citace ve vědeckých nebo jiných pracích je badatel povinen citovat zdroj těchto informací (tj. rozhovor) a to dle vzoru uvedeného v *Příloze č. 3* tohoto řádu.

14)

Jestliže badatel publikoval práci, která vznikla na základě nahlížení do sbírek rozhovorů uložených v Digitálních sbírkách, zašle na adresu Centra orální historie Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, v. v. i. (Vlašská 9, Praha 1 – Malá Strana, 118 40) jeden výtisk této práce nebo její elektronickou kopii ve formátu PDF (včetně bibliografických údajů) na email dacan@usd.cas.cz.

15)

Správce Digitálních sbírek si v případě porušení badatelského řádu či nepravdivě uvedených informací v badatelském listu vyhrazuje právo badateli trvale zamezit přístup ke sbírkám rozhovorů.

V Praze, dne 1. ledna 2016

Prof. PaedDr. Mgr. Miroslav Vaněk, Ph.D.
vedoucí Centra orální historie
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Mgr. Jiří Hlaváček
správce Digitálních sbírek Centra orální historie
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – Badatelský list

Příloha č. 2 – Etický kodex České asociace orální historie

Příloha č. 3 – Citační norma

Příloha č. 1

CENTRUM ORÁLNÍ HISTORIE

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.

Vlašská 9, 118 00 Praha 1

Tel: 257 286 358, E-mail: coh@usd.cas.cz

WWW: <http://www.coh.usd.cas.cz>

BADATELSKÝ LIST

Jméno, příjmení¹: *doplňte*

Rodné příjmení: *doplňte*

Datum a místo narození: *doplňte*

Adresa trvalého pobytu: *doplňte*

Státní občanství: *doplňte*

E-mail a telefon: *doplňte*

Občanský průkaz (pas) č.: *doplňte*

Přesné označení tématu studia s časovým vyznačením:

doplňte

Požaduji zpřístupnění sbírky (uved'te celý název):

doplňte

Účel nahlížení²:

vědecký (studie, monografie)

studijní (bakalářská, diplomová, disertační práce)

vzdělávací (expoziční, výstavy apod.³)

¹ Základní údaje (jméno, příjmení, adresa, instituce, kontaktní email, účel nahlížení a předpokládaný výstup budou zveřejněny ve Vašem elektronickém profilu a dostupné ostatním registrovaným badatelům Digitálních sbírek COH.

² Správnou možnost podrtněte

³ Pro vzdělávání a osvětu v souladu s etickým kodexem COHA, tj. nikoliv pro uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost.

Předpokládaný výstup:

doplňte

Název a sídlo instituce, pro kterou badatel výše uvedené téma zpracovává:

doplňte

Prohlášení

Prohlašuji, že všechny údaje vyplněné v badatelském listu jsou pravdivé, a že jsem si v souladu s příslušnou právní úpravou plně vědom své osobní odpovědnosti za nakládání s informacemi, jež jsem získal nahlížením do sbírek rozhovorů.

Rovněž prohlašuji, že jsem se seznámil s ustanoveními badatelského řádu Digitálních sbírek COH (včetně citační normy) a beru na vědomí, že při jejich porušení mi může být přístup do sbírek odepřen.

Jsem si vědom/a, že nakládání s rozhovory se řídí písemnými ujednáními (informovanými souhlasy) s pamětníky, a že informace uvedené v rozhovorech podléhají ustanovením zákona č. 101/2000 Sb. (o ochraně osobních a citlivých údajů) a zákona č. 89/2012 Sb. (občanského zákoníku) ve znění pozdějších předpisů.

Zavazuji si, že informace získané ze sbírek rozhovorů využiji pouze za účelem uvedeným v badatelském listu a v souladu s etickým kodexem České asociace orální historie.

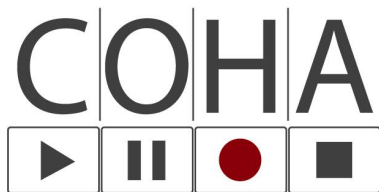
V **doplňte místo** dne **doplňte datum**

Podpis badatele:

Razítko instituce a podpis oprávněné osoby, pro kterou badatel téma zpracovává:

Vyplněný badatelský list zašlete písemně na adresu Centrum orální historie, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Vlašská 9, 118 00 Praha 1, nebo elektronicky (oskenovanou kopii včetně razítka a podpisů) na e-mail: coh@usd.cas.cz. Po obdržení badatelského listu Vám bude vytvořen elektronický profil s přístupem do Vámi požadované sbírky na stránkách <http://www.coh.usd.cas.cz/badatelna>, o aktivaci profilu Vás budeme informovat e-mailem.

Příloha č. 2

CZECH ORAL HISTORY ASSOCIATION (COHA)

ČESKÁ ASOCIACE ORÁLNÍ HISTORIE

Vlašská 9, 118 00 Praha 1

Tel: 257 531 122

E-mail: czechoralhistory@gmail.com

www.oralhistory.cz

Etický kodex České asociace orální historie⁴

Česká asociace orální historie je nezisková nevládní organizace založená za účelem podpory a prezentace vědeckých výzkumů a projektů vedených metodou orální historie (OH). Mezi její hlavní zásady patří mj. vytvoření metodických pravidel a návodů pro využití orální historie ve vědeckém výzkumu za účelem „chránit“ ji před nevědeckým používáním a důsledně zastávání etických pravidel výzkumu vedeného metodou OH.

COHA rozumí orální historii metodu, jíž se dokumentuje a uchovává lidská zkušenost prostřednictvím rozhovorů nahraných s účastníky historických událostí nedávné minulosti. Sdružuje badatele z různých oborů a snaží se získávat a archivovat autentické, hodnotné a spolehlivé historické prameny. Aby se tak stalo, je nutné dodržovat jistá pravidla a povinnosti vůči narátorům, stejně jako vůči vlastní profesi a oboru, či veřejnosti a finančním garantům. Výzkumy vedené metodou orální historie mají mnoho účelů a jejich výsledky jsou různorodé.

Získávání vědomostí o nedávné minulosti prostřednictvím této kvalitativní metody je dynamický a kreativní proces vyžadující neustálé doplňování a vytváření rámcových pravidel výzkumu, což platí i o etice. Badatelé se v terénu setkávají s řadou neopakovatelných a jedinečných situací, jako jsou ostatně samotné „objekty“ jejich bádání. Orální historie je navíc metodou, která se v současné době používá v mnoha vědeckých disciplínách.

Předložené etické zásady vedení orálně-historického výzkumu tudíž nemají být pojímány jako pevná a neměnná pravidla, nýbrž jako soubor směrnic poskytující obecný kontext preferencí a vztahů, které by badatelé měli zohlednit v rámci své výzkumné práce a při konkrétních etických rozhodnutích. Bez ohledu na účel rozhovoru by se orální historie měla používat v duchu kritického bádání a sociální odpovědnosti a se zřetelem na interaktivní a subjektivní povahu této metody.

⁴ Tento kodex vychází z etických směrnic Americké asociace orální historie (Oral History Association – OHA, In: OHA *Evaluation Guidelines*, www.dickinson.edu/organizations/oha/), etického kodexu Australské asociace orální historie (Oral History Association of Australia, <http://www.ohaa.net.au/guidelines.htm>), Společnosti orální historie Univerzity v Essexu (Oral History Society University of Essex – <http://www.ohs.org.uk/ethics/index.php>) a Americké antropologické asociace (American Anthropological Association – AAA, <http://www.aaanet.org/committees/ethics/ethcode.htm>). Staženo 31.8.2007.

Tazatel, jímž se rozumí individuální badatel, badatelský tým či instituce realizující orálně-historický výzkum, má následující okruh etických a legislativních povinností:

Ve vztahu k narátorovi je tazatel (instituce) povinen:

- narátora důkladně seznámit s účely, cíli a postupy orálně-historického výzkumu, do něhož přispívá svým příběhem. Vysvětlit mu jeho práva v procesu vznikání nového pramene (např. právo autorizace, anonymizace, copyrightu etc.) a upřesnit jeho následné uložení (např. v archivu). Narátor by taktéž měl být seznámen s plánovanými výstupy výzkumu (publikace, analýza, dokument etc.) a budoucími možnostmi jeho použití (i vzhledem k rapidnímu vzestupu nových technologií);
- s narátory uzavřít smluvní vztah upřesňující cíle výzkumu, způsob jeho realizace a využití získaného pramene;
- považovat rozhovor a sdělené informace za důvěrné do té doby, dokud narátor neposkytne souhlas k jejich uveřejnění. Ve smluvním vztahu mezi narátorem a tazatelem (institucí) by navíc mělo být vyhrazené místo pro jakákoliv další ujednání dle přání narátora, která se musí respektovat (např. ujednání o anonymitě, o omezení přístupu k rozhovoru etc.);
- respektovat narátora jako dárce příběhu a najít vhodnou rovnováhu mezi vlastním přesvědčením a sděleními narátora (cílem orální historie není polemika či dialog, ale narátorův příběh). Tazatel by navíc měl jednat citlivě, jedná-li se o témata týkající se rasy, pohlaví, sociálního postavení, věku, náboženství, etnicity či sexuální orientace;
- pečlivě a svědomitě vést výzkum, podrobně probírat otázky a témata vztahující se k výzkumnému záměru, neexploatovat však narátora;
- narátorovi umožnit vypovídat pod pseudonymem, pokud by jinak byla ohrožena jeho osoba či nebylo možné zachovat hodnotné svědectví o nedávné minulosti;
- v největší možné míře zabezpečit uložení vzniklých nahrávek a umožnit jejich zpřístupnění laické a badatelské veřejnosti za podmínek minimalizujících jejich zneužití;
- při jednotlivých etických rozhodnutích jednat svědomitě a reflexivně, tj. jednotlivá rozhodnutí a jejich dopady podrobovat kritickému hodnocení;
- dodržovat Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Ve vztahu k veřejnosti a vlastní profesi je tazatel (instituce) povinen:

- dodržovat nejvyšší možnou profesní úroveň při realizaci výzkumů a postupovat podle profesních a vědeckých zásad svého oboru/ů;
- společně s narátorem se pokusit o pořízení pramene trvalé hodnoty, který bude přístupný, a bude tak moci splnit podmínku hodnotného dokumentu o nedávné minulosti;
- realizovat výzkumy jako školený odborník a být profesně, eticky a znalostně kompetentní;
- použít nejkvalitnější dostupnou techniku k pořízení audio či video záznamu, který umožní kvalitní a srozumitelnou reprodukci;
- nastudovat veškerou dostupnou primární a sekundární literaturu pojící se k sledovanému tématu;
- vést kompletní dokumentaci k výzkumu, včetně prepisů a protokolů, která umožní zpětné ověření jeho validity a reliability;
- archivovat získané prameny se souhlasem narátorů a pokud možno je zpřístupnit za jistých specifických podmínek ke studiu či za jinými účely stanovenými ve smlouvě mezi tazatelem (institucí) a narátorem;
- dodržovat citační normy jako u ostatních historických pramenů;
- za každou cenu se vyvarovat senzacechtivosti, investigativního žurnalismu a dezinterpretace rozhovorů (např. vytrháváním vět z kontextu etc.), a to ani při oslovení narátora, v průběhu vedení rozhovorů či během jeho analýzy;
- vést pečlivou finanční dokumentaci a při výstupech uvádět sponzory a snažit se o co největší transparentnost rozpočtu;
- případné finanční ohodnocení z výstupů se snažit vztáhnout i na narátory.

Při realizaci rozhovorů je v českém vědeckém prostředí vyžadováno dodržování Zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a tzv. autorského zákona (Zákon č. 121/2000 Sb).

Příloha č. 3

Citační úzus pro rozhovory uložené v archivu:

Rozhovor s [NARÁTOR] vedl [TAZATEL], [DATUM]. Sbírka [NÁZEV], Digitální sbírky COH ÚSD AV ČR.

Příklad citace:

Rozhovor s Miroslavem Štěpánem vedl Miroslav Vaněk, 29. 7. 2003. Sbírka Politické elity a disent v období tzv. normalizace: životopisná interview, Digitální sbírky COH ÚSD AV ČR.